

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/193/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4214207613
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Sidónia Sládečková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2016:4214207613.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a sudkýň JUDr. Sone Zmekovej a JUDr. Eriky Madarászovej, v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpeného Advokátskou spoločnosťou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Bratislava, Grösslingova 4, proti odporkyni: V. R., bytom G., W. X/XX, o zaplatenie zmenkovej sumy 1.054,03 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Komárno č. k. 9C/6/2014-60 zo dňa 19. októbra 2015, takto

rozhodol:

Odvolačný súd pripúšťa čiastočné späťvzatie návrhu v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne, v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa **z r u š u j e** a konanie **z a s t a v u j e**.
Odvolačný súd vo zvyšku rozsudok v napadnutom zamietajúcom výroku **a** vo výroku o trovách konania **p o t v r d z u j e**.
Odporkyni náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom čiastočne vyhovel návrhu navrhovateľa, ktorý podal formou tlačiva podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 o zaplatenie zmenkovej sumy 1.054,03 eura s príslušenstvom keď odporkyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 1054,03 eura so 6% úrokom z omeškania ročne zo zmenkovej sumy 1.054,03 eura od 7.3.2011 do zaplatenia a zmenkovej odmeny v sume 3,51 eura a vo zvyšku návrh zamietol. Odporkyni náhradu trov konania nepriznal s odkazom na ustanovenie § 142 ods. 2 a § 151 ods. 1 OSP s odôvodnením, že podľa pomeru úspechu v konaní, odporkyňa mala väčší úspech vo veci a preto by jej patrila náhrada trov, ale pretože si žiadne trovy neuplatnila ani z obsahu spisu nevyplývali, súd jej náhradu trov nepriznal.

Rozhodnutie vo veci samej odôvodnil podľa § 3 ods. 1, § 34, § 39, a § 41 Občianskeho zákonníka, a čl. I § 5 ods. 1-3, § 11 ods. 1,3, §12 ods.1, § 13 ods.1, § 14 ods. 1, § 17, 20 ods. 2, § 33 ods. 1,2, § 75 zákona č. 191/1950 Zb. zákona zmenkového a šekového v znení neskorších predpisov (ďalej len „Zmenkový a šekový zákon“). Keďže v danom prípade išlo v zmysle čl. 3 Nariadenia č. 861/2007 o cezhraničný spor, odvodil súd prvého stupňa svoju právomoc na prejednanie a rozhodnutie veci z článku 25 bod 1 písm. a) Nariadenia č. 861/2007 a čl. 16 bod 2 Nariadenia č. 44/2001. Následne podľa čl. 6 ods. 1 Nariadenia EP a Rady č. 593/2008, resp. na základe § 10 ods. 1, 3 zákona č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom v znení neskorších predpisov určil rozhodné právo, ktoré sa na danú vec vzťahovalo.

Súd prvého stupňa konštatoval, že návrhom doručeným Okresnému súdu Komárno dňa 17.4.2014 formou predpísaného vzorového tlačiva A podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „nariadenie“), sa navrhovateľ domáhal voči odporkyni zaplatenia zmenkovej sumy 1.054,03 eur s príslušenstvom. Z vyplneného tlačiva vyplýva, že navrhovateľ ako indosatár nadobudol všetky

práva zo zmenky, ktorú vystavila odporkyňa dňa 8.12.2009 na zmenkovú sumu 1.054,03 eur a zaviazala sa tiež k úhrade zmenkového úroku 0,25 % denne od 19.1.2011. Prikladaná indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľka doposiaľ na zmenku nič neuhradila. Zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, a preto indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. S poukazom na tieto skutočnosti navrhovateľ žiadal, aby súd podľa článku 7 nariadenia vydal rozsudok, ktorým by uložil odporkyňi, aby do troch dní odo dňa doručenia rozsudku zaplatila navrhovateľovi zmenkovú sumu vo výške 1.054,03 eur, zmenkový úrok vo výške 0,25 % denne zo sumy 1.054,03 eur od 19.1.2011 do zaplatenia, 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 1.054,03 eur od 7.3.2011 do zaplatenia, zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy v sume 3,51 eur a náhradu trov konania.

Dňa 18.2.2015 doručil súd odporkyňi tlačivo C podľa článku 5 ods. 1 a 2 nariadenia, ktorého vyplnením mala možnosť sa odporkyňa vyjadriť k uplatnenej pohľadávke navrhovateľa. Odporkyňa v stanovenej lehote 30 dní súdu vyplnené tlačivo s odpoveďou nedoručila. Aj keď tento typ konania sa spravidla riadi zásadou písomnosti, súd v zmysle článku 5 ods. 1 nariadenia na prejednanie veci nariadil pojednávanie na 19.10.2015, na ktoré predvolal právneho zástupcu navrhovateľa a odporkyňu. Právny zástupca navrhovateľa sa na pojednávanie nedostavil ani neospravedlnil a preto súd podľa § 101 ods. 2 OSP pojednával a rozhodol v neprítomnosti právneho zástupcu navrhovateľa. Odporkyňa sa na pojednávanie dostavila. Žalovanú istinu s úrokom 6 % ročne uznala, avšak s uplatňovaným 0,25 % zmenkovým úrokom denne nesúhlasila, nakoľko tento považuje za neprimerane vysoký.

Vzhľadom na to, že predmetom konania sú práva a povinnosti účastníkov konania zo zmenky, súd sa predovšetkým oboznámil so zmenkou, ktorú vystavila odporkyňa dňa 8.12.2009 v Komárne, pričom v prvom rade skúmal, či táto zmenka spĺňa všetky formálne a obsahové náležitosti v zmysle Čl. I § 75 zákona č. 191/1950 Zb. Zákon zmenkový a šekový (ďalej len „ZZŠ“).

Navrhovateľom predkladaná zmenka má zákonné označenie, že ide o zmenku pojatú do vlastného textu listiny v slovenskom jazyku „Zaplatím za túto zmenku pri predložení“ (Čl. I. § 75 bod 1. ZZŠ). Zmenka obsahuje „bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu“ 1.054,03 eur slovom a aj v číslach (Čl. I. § 75 bod 2. ZZŠ). Zmenka obsahuje údaj zročnosti (splatnosti) - na videnie (Čl. I. § 75 bod 3. ZZŠ). Zmenka obsahuje údaj miesta, kde sa má plniť - Splatné: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava (Čl. I. § 75 bod 4. ZZŠ). Zmenka obsahuje meno toho, komu alebo na rad koho sa má plniť - na rad: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava, zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava 1, Oddiel: Sro, vložka číslo 23636/B (Čl. I. § 75 bod 5. ZZŠ). Zmenka obsahuje dátum a miesto vystavenia zmenky - v Komárne dňa 8. decembra 2009 (Čl. I. § 75 bod 6. ZZŠ). Zmenka je podpísaná odporkyňou vpravo dole na zmenke, pričom odporkyňa podpísala zmenku ako V. (Čl. I. § 75 bod 7. ZZŠ). S poukazom na uvedené skutočnosti súd dospel k záveru, že v danom prípade ide o platnú zmenku so všetkými náležitosťami. Ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenku vlastnú („bez protestu“). Pokiaľ ide o splatnosť zmenky, v posudzovanom prípade ide o vistazmenku, t. j. zmenku bez uvedenia splatnosti, splatnú pri predložení. Pri tomto type zmenky je možné úročenie podľa Čl. I § 5 ZZŠ. V zmenke je uvedený zmenkový úrok vo výške 0,25% denne od 19.1.2011 (91,25% ročne). Na zadnej strane zmenky sa nachádza nedatovaný indosament, ktorým remitent, spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o., indosoval svoje práva zo zmenky na navrhovateľa. ZZŠ neobsahuje definíciu vlastnej zmenky (ani zmenky cudzej). Právna prax zmenku definuje ako dlžnícky cenný papier vystavený vo forme stanovenej zákonom (ZZŠ), ktorým sa určité osoby zaväzujú majiteľovi zmenky zaplatiť v určitom mieste a v určitom čase istú peňažnú sumu s tým, že ide o záväzky priame, bezpodmienečné, nesporné a abstraktné. Zmenka je dokonalý cenný papier, tzv. skriptúra. To znamená, že práva a povinnosti zo zmenkových vzťahov sú definované výhradne zmenkovou listinou, zápismi (doložkami, poznámkami) na nej uvedenými, a tiež, že môžu existovať len spolu s touto listinou.

Súd zmenku zo dňa 8.12.2009 vyhodnotil tak, že má všetky zákonom vyžadované náležitosti vlastnej zmenky podľa Čl. I. § 75 ZZŠ. Súd dospel k záveru, že zmenka je platná, okrem časti zmenkového úroku 0,25% denne od 19.1.2011. Navrhovateľ má preto z tejto zmenky okrem dojednaných úrokov všetky nároky v zmysle prvého postihu.

Navrhovateľ má voči odporkyňi nárok titulom prvého postihu podľa Čl. I. § 48 ZZŠ na zaplatenie: 1. zmenkovej sumy 1.054,03 eur, 2. šesťpercentného úroku zo zmenkovej sumy 1.054,03 eur od 19.1.2011 do zaplatenia a

3. zmenkovej odmeny vo výške jednej tretiny percenta zo zmenkovej sumy 1.054,03 eur - 3,51 eur.

Odporkyňa, hoci jej bolo doručené tlačivo C na odpoveď dňa 18.2.2015, zaplatenie týchto súm nenamietala, na pojednávaní dňa 19.10.2015 nárok navrhovateľa v tejto časti uznala. Odporkyňa takisto nevzniesla žiadne kauzálne námietky a ani nenamietala nedobromyseľnosť. Preto ju súd zaviazal

zaplatiť navrhovateľovi žalovanú sumu so 6% úrokom u omeškania od 7.3.2011 do zaplatenia a zmenkovej odmeny 3,51 eura.

Navrhovateľom predkladaná zmenka obsahuje všetky podstatné náležitosti zmenky podľa Čl. I. § 75 ZZŠ, pričom dohodnuté zmenkové úroky vo výške 91,25% ročne nepredstavujú jej podstatnú náležitosť (Čl. I. § 5 ZZŠ). Aj keď ZZŠ výšku úrokovej miery neobmedzuje, nie je jej stanovenie celkom na ľubovôľi výstavcu alebo doplňovateľa zmenky. Pri uplatnenom nároku je potrebné skúmať a zhodnotiť, či úroková požiadavka zmenkového veriteľa vyjadrená v úrokovej doložke je primeraná, t. j. či je v súlade s dobrými mravmi, resp. s poctivým obchodným stykom. Úroková doložka plnila funkciu odmeny za poskytnuté peňažné prostriedky, preto jej výška musí zodpovedať danému účelu. Súd nepriznal navrhovateľovi právo na zaplatenie dojednaných zmenkových úrokov vo výške 91,25% ročne (0,25% denne) zo sumy 1.054,03 od 19.1.2011 do zaplatenia, lebo považuje zmenku v tejto časti za čiastočne neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi.

Dojednanie zmenkových úrokov vo výške 91,25% ročne súd vyhodnotil ako dojednanie v príkrom rozpore s dobrými mravmi. Ide o prípad rozporu so základnými, všeobecne uznávanými, v spoločnosti panujúcimi morálnymi zásadami ohľadne vzťahov a konania medzi ľuďmi. To spôsobuje absolútnu neplatnosť zmenky v tejto časti v súlade s § 39 OZ. Súd posúdil neplatnosť tejto časti zmenky so zreteľom na okolnosti daného prípadu v okamihu, keď právnomu úkonu - k vystaveniu zmenky zo dňa 8.12.2009 došlo. Takéto plnenie je v rozpore s dobrými mravmi, pretože je v hrubom nepomere vo vzťahu k týmto úrokom zabezpečovanej povinnosti plniť včas a riadne. Dohoda o vyplnení zmenky, ktorá je inak za vznikom každej zmenky, tak podľa názoru súdu obchádza zákon, a preto je právny úkon v tejto časti podľa § 39 OZ absolútne neplatný a neplatnosť tejto dohody prirodzene dopadá aj na v zmenke vpísaný úrok vo výške 91,25% ročne, resp. na túto jej časť (§ 41 OZ).

Uvedený záver je aj v súlade s účelom zmenky ako finančného nástroja, ktorý bol do spoločenských vzťahov formálne zavedený na uľahčenie výmeny tovarov a služieb, podporu medzinárodného obchodu a napokon zabezpečenie ekonomického rastu. Zmyslom zmenkového práva celkom zjavne nebolo vytvorenie nepostihnuteľného priestoru (bezpečného prístavu) pre nekalé obchodné praktiky a dohody odporujúce zákonu, resp. zákon obchádzajúce, negujúc tým ekonomický prínos zmenky.

Preto súd návrh v časti zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 1.054,03 od 19.1.2011 do zaplatenia zamietol.

Proti tomuto rozsudku vo výroku, ktorým súd zamietol zmenkový úrok v sadzbe 0,25% denne zo zmenkovej sumy ako aj voči výroku o nepriznaní náhrady trov konania podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal rozsudok v napadnutej časti zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Uviedol, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 OSP- účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) OSP a že rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f) OSP). Namietal, že je nesprávny záver súdu prvého stupňa, že dohodnutý zmenkový úrok vo výške 0,25% denne je v rozpore s dobrými mravmi a teda v tejto časti považuje zmenku za čiastočne neplatnú. V tejto súvislosti poukázal na to, že odporkyňa zmenku vystavila dobrovoľne, podpísala ju a sadzba zmenkového úroku je napísaná na zmenke, teda odporkyňa mala vedomosť o tom, že sadzba zmenkového úroku je 0,25% denne a s ňou súhlasila. Súd prvého stupňa nespochybnil záväzok zo zmenky a preto mal priznať pohľadávku z tohto záväzku v celosti, vrátane zmenkového úroku. Na podporu svojho tvrdenia poukázal na rozhodovacie prax súdov v obdobných veciach.

Odporkyňa sa k odvolaniu písomne nevyjadrila.

Krajský súd v Nitre ako odvolací súd (§ 10 ods. 1 OSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) a viazaný skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1 OSP) prejednal vec bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 OSP) s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v ustanovení § 156 ods. 3 OSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti je treba čiastočne v dôsledku späťvzatia návrhu navrhovateľom t.j. v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne po pripustení späťvzatia návrhu v tejto časti zrušiť a konanie zastaviť a vo zvyšku odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcom výroku je treba ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 a 2 OSP potvrdiť. Vyhovujúci výrok, ktorým bola odporkyňa zaviazaná zaplatiť navrhovateľovi zmenkovú sumu 1054,03 eura so 6% úrokom z omeškania ročne zo zmenkovej sumy 1054,03 eura od

1.7.2011 do zaplataenia, zmenkovú odmenu v sume 3,51 eura nebol odvolaním napadnutý a nadobudol právoplatnosť.

Písomným podaním doručeným súdu dňa 23. 12. 2015 navrhovateľ vzal čiastočne návrh na začatia konania späť a to v časti zmenkového úroku vo výške 0,19% denne a namiesto pôvodne uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25% denne žiadal priznať zmenkový úrok vo výške 0,06% denne. Navrhovateľ vzal čiastočne späť návrh na začatie konania potom, čo súd prvého stupňa rozhodol, ale jeho rozhodnutie v dôsledku podaného odvolania nie je dosiaľ právoplatné. Odporkyňa voči čiastočnému späťvzatiu návrhu nemala námietky, preto odvolací súd podľa § 208 OSP pripustil čiastočné späťvzatie návrhu, rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a konanie zastavil.

Keďže odvolací súd dospel k tomu, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti (predmetom odvolacieho konania po späťvzati návrhu v časti zmenkového úroku zostalo len zamietnutie zmenkového úroku vo výške 0,06% denne zo zmenkovej sumy) je správny a dostatočne odôvodnený, nepovažuje vo svojom rozhodnutí za nutné v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 OSP opakovať tie isté podstatné dôvody, ktoré sú obsiahnuté v prvostupňovom rozhodnutí, vrátane citácie ustanovení právnych predpisov vzťahujúcich sa na tento prípad.

Na dôvažok odvolací súd dodáva, že predmetom tohto konania je návrh na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej len „Nariadenie“). Na jeho základe sa navrhovateľ domáhal zaplataenia uvedenej zmenkovej sumy s príslušenstvom a trov konania. Podľa predloženého návrhu je navrhovateľ ako indosatár nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil odporca, pričom indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrená doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Indosant predložil zmenku na zaplataenie, lebo vystaviteľ pohľadávku doposiaľ neuhradil.

Navrhovateľ sa v odvolaní zameral predovšetkým na zdôraznenie platnosti príslušnej zmenky nielen v zmenkovej sume ale aj v zmenkovom úroku a jeho námietky boli prejavom snahy o nepripustenie akéhokoľvek súdneho prieskumu okolností vzniku zmenky a vykonania dokazovania v tomto smere. Odvolací súd sa nestotožnil s jeho argumentáciou spochybňujúcou postup prvostupňového súdu. Predmetom konania je nárok vyplývajúci zo zmenky indosovanej na navrhovateľa sídliaceho v Českej republike, ktorý si svoje právo vyplývajúce zo zmenky uplatňuje pred súdom Slovenskej republiky v rámci európskeho konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu upraveného Nariadením. Článok 4 Nariadenia upravuje zjednodušený a v zásade písomný spôsob vedenia konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu s cieľom zjednodušenia prístupu k spravodlivosti. Odvolací súd urobil záver o tom, že ak by súd prvého stupňa vo všeobecnosti nemal na základe vyplneného tlačiva navrhovateľa k dispozícii všetky potrebné dôkazy pre rozhodnutie vo veci, mohol by navrhovateľa vyzvať na doplnenie a mohol realizovať aj iné postupy v súlade s vnútroštátnym procesným predpisom. Cieľom Nariadenia nie je obmedziť súdy pri zadovážení si dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci, ale umožniť im využívanie technických a iných prostriedkov v záujme toho, aby dokazovanie prebehlo čo najjednoduchším a najmenej zaťažujúcim spôsobom. Znenie článku 4 Nariadenia nemožno preto vykladať tak, že by na základe neho nemal súd k dispozícii iné dôkazné prostriedky než príslušné tlačivá, a nemal by ani možnosť oboznámiť sa s inými písomnými dôkazmi, napr. so spotrebiteľskou zmluvou. Z Čl. 8 a 9 uvedeného Nariadenia jednoznačne vyplýva, že aj v konaniach s malou hodnotou sporu je zachovaná možnosť sudcu vykonávať potrebné dokazovanie a nariadiť ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné. Zjednodušená forma konania podľa Nariadenia je preto plne zlučiteľná s judikatúrou Súdneho dvora, ktorá prikazuje sudcom ex offio prihliadať na nekalosť zmluvných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi, ak nie je ustanovené inak, procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie, čo priamo vyplýva z Čl. 19 Nariadenia.

Odvolací súd neprijal právny názor navrhovateľa, podľa ktorého pri rozhodovaní o uplatnenom nároku zo zmenky sa má vychádzať výlučne z predloženej zmenky predstavujúcej samostatný abstraktný záväzok neakcesorickej povahy. Smernica Rady č. 87/102/EHS z 22.12.1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (ďalej len „Smernica“), síce používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách nezakazuje, ale podľa čl. 10 Smernice jednoznačne členské štáty môžu povoliť používanie zmeniek v spotrebiteľských zmluvách iba vtedy, ak zároveň zabezpečia vhodnú ochranu spotrebiteľa. Pojem vhodnej ochrany spotrebiteľa treba vykladať so zreteľom na čl. 14 Smernice, ktorá zakazuje znížiť štandard ochrany

spotrebiteľa. Vhodnú ochranu spotrebiteľa je preto potrebné chápať ako celkový právny rámec ochrany spotrebiteľa vyplývajúci z predpisov práva únie a judikatúry Súdneho dvora EÚ zahŕňajúci aj povinnosť vnútroštátnych súdov ex offio skúmať nekalosť zmluvných podmienok. Hlavným rizikovým prvkom z pohľadu ochrany spotrebiteľa je abstraktný charakter zmenky, ktorý inak nepripúšťa, aby súd pri uplatňovaní práva zo zmenky prihliadal na kauzu pôvodného právneho vzťahu, t.j. aby hodnotil pôvodnú zmluvu o spotrebiteľskom úvere a skúmal, či táto obsahuje nekalé zmluvné podmienky.

V zmysle § 17 zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Sb. (v znení účinnom do 22. 12. 2015), kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Z tohto zákonného ustanovenia vo všeobecnosti vyplýva, že dlžník - s uvedenou výnimkou - nemá oprávnenie robiť voči majiteľovi zmenky námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k predošlému majiteľovi, t.j. veriteľovi ktorý poskytol pôvodný spotrebiteľský úver. Takéto zjednodušené chápanie citovaného ustanovenia preferuje navrhovateľa, ktorý nepripúšťa právny záver o možnosti skúmania okolností, za ktorých bola zmenka vystavená, a ani záver o jej možnej neplatnosti, či neexistencie. Rešpektovanie výlučne abstraktného charakteru zmenky je však vo svetle judikatúry Súdneho dvora EÚ neprijateľné. Súdny dvor EÚ už totiž vyslovil všeobecnú zásadu, v zmysle ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení Smernice Rady č. 93/13/EHS musí byť poskytnutá spotrebiteľovi, čo potvrdzuje aj Čl. 14 Smernice Rady č. 87/102/EHS. Ak totiž pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky vnútroštátny súd vôbec nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok, ide o drastické zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. V takomto právnom režime je nemožné alebo minimálne nepríjemné, aby sa spotrebiteľ domohol ochrany svojich práv, ak by v konaní o vymáhaní pohľadávky nebolo možné skúmať nekalosť zmluvných podmienok.

Pre úplnosť odvolací súd poukazuje na novú právnu úpravu ust. § 17 ods. 1,2 zák. č. 191/1950 Sb. zákon zmenkový a šekový (v znení účinnom od 23. 12. 2015).

Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 191/1950 Sb. zákon zmenkový a šekový (v znení účinnom od 23. 12. 2015) kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. Ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, možno majiteľovi robiť námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom vždy.

Podľa § 17 ods. 2 zák. č. 191/1950 Sb. zákon zmenkový a šekový (v znení účinnom od 23. 12. 2015) v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky sa z úradnej povinnosti prihliadne na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Uvedenou právnou úpravou bolo s účinnosťou od 23. 12. 2015 novelizované ust. § 17, ktoré umožňuje majiteľovi robiť námietky, ak je žalovaný zo zmenky ten, koho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, pričom ods. 2 ukladá súdu povinnosť z úradnej povinnosti prihliadnuť na skutočnosti odôvodňujúce námietky podľa odseku 1, ktoré by ten, kto je žalovaný zo zmenky mohol uplatniť, v prípade ak jeho zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Vzhľadom k tejto zmene právnej úpravy sa súd musí prednostne zaoberať v konaní, v ktorom sa uplatňuje alebo vymáha nárok zo zmenky tým, či zaviazanosť zo zmenky vznikla v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou.

Abstraktný charakter zmenky bol spochybnený už v ustanovení § 4 ods. 6 Zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom v čase uzatvárania zmluvy o úvere. Podľa tohto ustanovenia v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby bolo zakázané splniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smel podľa zákona prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak šlo o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia bola maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne

30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmel prijať a bol povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platilo aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. V tomto prípade právny predchodca navrhovateľa zákonný limit zmenkovej sumy nerešpektoval a zmenku napriek výslovnému zákazmu prijal a následne ju previedol na navrhovateľa. Zmenka bola teda vystavená v rozpore s vnútroštátnym právnym poriadkom a aj v rozpore s právom Európskej únie (EÚ).

Čo sa týka dohody o vyplňovacom práve zmenky, táto - ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie - musela byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre spotrebiteľa. Z uzatvorenej dohody však žiadne informácie o dôsledkoch vystavenia zmenky pre odporkyňu nevyplývajú. Vystavením zmenky v rozsahu nad zákonom povolený limit, vzhľadom na povahu tohto cenného papiera bolo odporkyni zhoršené jej zmluvné postavenie. V tejto súvislosti je právne významné aj ustanovenie § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší. Dojednanie o zmenke, ktoré nezohľadňuje právne predpisy na ochranu spotrebiteľa, odporuje ustanoveniu § 54 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka, a preto na podklade takéhoto dojednania zmenka nemohla byť platne vystavená a ani platne indosovaná.

Jednou zo základných zásad práva Európskej únie je zásada, podľa ktorej sú členské štáty povinné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa a zároveň sú povinné zabezpečiť, aby sa nekalé podmienky v spotrebiteľských zmluvách neuplatňovali, resp. neboli záväzné. Vzhľadom na to aplikáciou procesného práva má súd túto povinnosť naplniť, čo znamená, že v prípade uplatnenia nároku zo zmenky súd musí ex offo skúmať, či vystaviteľom zmenky nie je spotrebiteľ. Aj keď vnútroštátna právna úprava platná do 31.12.2010 umožňovala používať zmenky aj v spotrebiteľskom vzťahu, použitie zmenky ako takej v spotrebiteľskom právnom vzťahu v skutočnosti nie je úplne v súlade s právom EÚ na ochranu spotrebiteľa. Vnútroštátna právna úprava do 31.12.2010 nezabezpečila vhodnú ochranu spotrebiteľa na základe Smernice 87/102/EHS v konaní o nároku zo zmenky a zákonodarcia túto skutočnosť zmenil až zrušením dovtedajšieho zákona o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z. z. a prijatím nového zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinného od 01.01.2011. Zmenkové právo ako také v súdnom konaní znevýhodňuje žalovaného zmenkového dlžníka a keďže podľa článku 7 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky právo EÚ má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, vnútroštátna právna úprava, ktorá umožnila za istých okolností do 31.12.2010 zmenky používať aj v spotrebiteľských vzťahoch, môže byť nepoužiteľná. Na podklade takejto úvahy vyvstáva aj právny záver o tom, že z takej zmenky nemohol vzniknúť platný zmenkový záväzok.

Keďže predmetom odvolacieho konania bol len zamietajúci výrok v časti nepriznania zmenkového úroku vo výške 0,06% denne zo zmenkovej sumy, odvolací súd vychádzajúc z vyššie uvedených záverov, považoval rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti ako aj vo výroku o náhrade trov konania za vecne správny a ako taký ho podľa § 219 ods. 1 OSP potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 OSP tak, že v odvolacom konaní úspešnej odporkyni náhradu trov nepriznal, keďže si právo na ich priznanie neuplatnila.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu jednodhlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.